

Předoperační autologní odběr (autotransfuze)

Informace pro pacienty

březen 2008

1. Co je to autotransfuze?

Autotransfuze je odběr vlastní krve pacienta před operací, v průběhu či po operaci a její podání pacientovi během operace či po operaci. Nejběžnějším typem autotransfuze je předoperační autologní odběr, kdy se krev odebírá ve zhruba týdenních intervalech, obvykle 1-3x.

2. Jaké jsou výhody autotransfuze?

- prevence přenosu infekčních chorob - třebaže je krev dárců krve vyšetřována, riziko přenosu infekce není zcela vyloučeno,
- snížení výskytu nežádoucích reakcí, které se mohou objevit po podání cizí krve (např. horečnaté stavy),
- možnost podání transfuze pacientům, jejichž obranyschopný aparát brání podání cizí krve,
- prevence možného působení cizí krve na obranyschopný aparát příjemce,
- možnost podání pacientům, kteří odmítají cizí krev.

3. Jaké jsou nevýhody a rizika autotransfuze?

- odběry autologní krve jsou vhodné jen pro některé druhy operací a jen za určitých zdravotních podmínek pacienta,
- je nutné absolvovat odběr či několik odběrů vlastní krve,
- je možná záměna transfuzního přípravku a/nebo příjemce (stejně riziko je i u podání cizí krve),
- jsou možné (i když velmi vzácné) i reakce po podání vlastní krve,
- jsou možné nežádoucí reakce či komplikace při odběru vlastní krve (např. mdloby, modřina v místě vpichu, velmi vzácně se, především u starších lidí s nemocným srdcem, mohou vyskytnout i těžké komplikace).

4. Je autotransfuze vhodná pro všechny druhy operací?

Ne. Vhodnost vždy musí posoudit ošetřující lékař.

5. Je autotransfuze vhodná pro všechny pacienty?

Autotransfuzi lze provést prakticky bez ohledu na věk pacienta, od dětského až po pokročilý věk. Nezbytné je vyšetřit koncentraci červeného krevního barviva - hemoglobinu - v žilní krvi pacienta, která nesmí klesnout pod určitou minimální hranici. Dále je důležitý dostatečný žilní přístup, tj. možnost provést vpich do žíly pacienta, umožňující odběr krve.

Před odběrem se doporučuje provést základní interní vyšetření.

6. Jak probíhá odběr vlastní krve (předoperační autologní odběr)?

Příprava k odběru

- doporučení ošetřujícího nebo odborného lékaře (žádanka),
- vyšetření před odběrem (především červené krevní barvivo, krevní tlak, puls),
- souhlas s odběrem,
- vypít dostatek tekutin (např. čaj, minerální voda apod. - ne alkohol), je možná i lehká snídaně s nízkým obsahem tuku.

Vlastní odběr

Odebírá se přibližně 450 ml krve, odběr trvá zhruba 5-10 minut. Na případnou nevolnost či jiné nepříjemné pocity během odběru je třeba ihned upozornit personál, přítomný odběru. Po odběru je vhodné jen zvolna vstávat z odběrového křesla či lůžka a odejít domů až za minimálně 20-30 minut, nejlépe v doprovodu jiné osoby. Bezprostředně po odběru není vhodné řídit dopravní prostředek.

7. Zpracovává se dále odebraná krev?

Krev, odebraná do protisrážlivého roztoku, se buď dále nezpracovává, nebo se rozděluje na koncentrát červených krvinek a plazmu (tekutá část krve). Krev a koncentrát červených krvinek se skladují při chladničkové teplotě, maximálně 35 (krev) či 42 (červené krvinky) dní.

8. Vyšetřuje se odebraná krev, přestože se podává zpět dárci-pacientovi?

Ano. Mezi povinná vyšetření vlastní krve patří vyšetření na zjištění původce AIDS (HIV), infekčních zánětů jater („žloutenky“) typu B a C a pohlavní choroby syfilis (příjice).

V případě, že výsledek některého z výše uvedených vyšetření není negativní, nelze krev (transfuzní přípravek) podat ani pacientovi, kterému byla tato krev odebrána a je nutné v případě potřeby transfuze podat transfuzní přípravek, vyrobený z krve odebrané dobrovolnému dárci.

9. Podává se odebraná krev vždy?

Odebraná krev (přesněji transfuzní přípravky z ní vyrobené) se podává pouze tehdy, vyžaduje-li to velikost krevní ztráty. Nepodanou krev nelze použít pro jiného příjemce a je nutné ji likvidovat.

V některých případech však může být krvácení při operaci nebo po ní tak silné, že pro jeho náhradu nemusí stačit odebrané množství vlastní krve pacienta a je nezbytné podat transfuzní přípravek dárce krve.

10. Co vzít s sebou k odběru krve?

- žádanku o autotransfuzi (autologní odběr) od indikujícího lékaře,
- výsledek interního vyšetření.

Transfuzní oddělení, Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem, o. z.

Předoperační autologní odběr (autotransfuze) - informace pro pacienty

verze: 1.1

platnost od: 1.3.2008

počet stran: 4

Autor, ověřil a schválil: prim. MUDr. Jiří Masopust